

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Remissvar avseende SOU 2018:5 Vissa processuella frågor på socialförsäkringsområdet

Ert dnr S2018/00813/SF

I enlighet med anvisningarna i remissen lämnas inte synpunkter på kapitel 5 i betänkandet.

Förvaltningsrätten tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet. Förvaltningsrätten anser att förslagen är väl genomarbetade och motiverade. Det är särskilt positivt att författningsändring föreslås som innebär att beslut om återkrav av förmåner inom socialförsäkringen ska få verkställas enligt utskökningsbalkens bestämmelser. Detta är angeläget både av resursskäl och för att undanröja risken för motstridiga prejudikat i fråga om återkrav på socialförsäkringsområdet. Det är också ett sätt att stärka förtroendet för förvaltningsdomstolarnas avgöranden.

Förvaltningsrätten har följande synpunkter.

I förslaget till ny lydelse av 113 kap. 18 § socialförsäkringsbalken anges i andra stycket att ”Det allmänna ombudet får överklaga en domstols beslut även om någon ändring inte yrkas”. I betänkandet (bl.a. s. 167 och 675) används begreppet ”talan om fastställelse”, vilket beskrivs som ett nytt rättsligt institut. Förvaltningsrätten anser att det kan ifrågasättas om begreppet ”talan om fastställelse” är lämpligt utifrån att det liknande begreppet fastställsetalan är ett vedertaget juridiskt begrepp som används för att beskriva en talan i

tvistemål där käranden yrkar att domstolen ska avge ett principyttrande om ett visst konkret rättsförhållande (von Essen, Förvaltningsprocesslagen, En kommentar, 7 u. 2017 s. 32). Det bör övervägas om det allmänna ombudets talan enligt förslaget till 113 kap. 18 § andra stycket socialförsäkringsbalken kan benämnas på annat sätt.

I övrigt har förvaltningsrätten följande lagtekniska kommentarer.

I 2 kap. 2 a § tredje stycket socialförsäkringsbalken föreslås en bestämmelse om att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ska lämna de uppgifter, upplysningar och den hjälp som allmänna ombudet behöver för att fullgöra sin uppgift. Förvaltningsrätten anser att det kan ifrågasättas om denna bestämmelse är lämpligt placerad. Det bör övervägas om bestämmelsen istället ska utformas som en egen paragraf.

I 108 kap. 2 a och 26 §§ socialförsäkringsbalken föreslås vissa beloppsgränser. Förvaltningsrätten har ingenting att erinra mot beloppsnivåerna men anser att fasta beloppsgränser i kronor bör undvikas i författningstext. Det bör istället övervägas om beloppen kan kopplas till prisbasbeloppet.

I förslaget till 108 kap. 26 § socialförsäkringsbalken bör uttrycket ”utan dröjsmål” bytas ut mot ordet ”skyndsamt”.

I 113 kap. 13 § andra stycket socialförsäkringsbalken föreslås en erinran om att rätten enligt 13 § förvaltningsprocesslagen (1971: 291) vid behov ska inhämta yttrande från en förvaltningsmyndighet som tidigare beslutat i saken. Förvaltningsrätten anser att den typen av hänvisning som föreslås kan orsaka

osäkerhet kring rättsläget på andra områden där motsvarande hänvisning saknas. Förvaltningsrätten anser därför att denna erinran ska tas bort.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Annika Lowén efter beredning av rådmannen Kristina André Lilja. I beredningen har även chefsrådmannen Mats Edsgården deltagit.

Annika Lowén